

Годишен доклад за дейността на Сдружение “Балканка”

през 2021 г.

1. Активно взаимодействие с ИАРА, МЗХГ и други риболовни сдружения

Сдружението взе активно участие в изготвянето на 3г. заповед по чл. 30, от ЗРА. В резултат на усилията на членове на сдружението и активното взаимодействие с други риболовни сдружения и ИАРА, успяхме да постигнем нещо, което се случва за първи път. В новата заповед се въведе специален режим за 4 участъка от реки, които освен, че са включени в т.4.2 от Заповедта – по тези реки вече ще бъде забранено да се лови в периода на размножаване на пъстървата. Умишлено 4-те предложени участъка представляват зони по реките, където охраната се подпомага от доброволни групи и приоритетно се лови пъстърва.

Голямо постижение на заповедта е и включването на цели 58 реки(без да се броят притоците) към списъка с реки в режим „хвани и пусни“ за балканската и македонската пъстърви.

- ЗИД на ЗРА – участие в КОСВ

2. Акции по реките

През 2021г. сдружението продължи с активното взаимодействие с местните общности и организирането на акции по реки в специален режим за риболов „хвани и пусни“.

- Акция река Златна Панега – 10.04.2021г.

Това беше една от най-светлите акции през годината. Организирахме почистване с новосформираното сдружение в град Луковит. Това, което ни впечатли, че повечето участници бяха на възраст между 10-15 години, но те всички бяха рибарчета, практикуващи „хвани и пусни“, познаваха реката като петте си пръста и се включиха в „боя“ с целия си ентузиазъм. Просто уникално събитие, което ни запали още повече да си помагаме с местното сдружение. По време на акцията раздадохме брошури свързани с браконерския риболов и рибното богатство, стикери и други полезни образователни материали.

За няколко часа, 20-те доброволци, включили се в акцията, събрахме 1300кг боклук от участък от 1,2км. Реката в градската част получи първата организирана помощ към превръщането ѝ в риболовен рай, каквато е и поставената цел пред сдружението от град Луковит.

- Акция река Златна Панега – 24.04.2021г.

След акцията по почистване, съвместно с местното сдружение организирахме и зарибяване на участък от река Златна Панега, като във водите на реката заплуваха около 10 000 малки пъстървички, част от които закупени от местното сдружение, друга част дарени от нашето сдружение.

След двете акции бяха изработени и табели с призив да се пази честота по реката, които бяха дарение от сдружение „Балканка“ и поставени от нашите приятели в Луковит по реката.

- Акция село Никюп – 17.04.2021г.

Тази акция имаше за цел да сложи край на незаконните сметища във Великотърновското село Никюп, където живеят и двама наши членове. Акцията беше предхождана от сигнал до институциите във връзка със сметищата, последващ контрол от нашите членове; нови сигнали свързани с некачественото почистване. Организираната доброволческа акция имаше за цел да събере това, което е останало след почистващата техника. Събраха се над 200 чувала боклук, като имаше хора, които пътувахме от София до Велико Търново, за да се включим в почистването.

- Акция на река Ерма край град Трън

Тази акция беше организирана за пръв път от Трънското туристическо дружество, но се почувствахме длъжни да се включим и да спомогнем за популяризирането, тъй като през 2017г. и 2019г, именно нашето сдружение организира голямо почистване по реката, в което се включиха над 100 доброволца и темата с опазването на река Ерма, която е едно национално богатство достигна до много хора . В акцията се включиха и наши представители разбира се, за което им благодарим.

- Зелено училище река Ботуня 2021г., гр. Вършец

Уникалното по рода си зелено училище за децата на България, станало вече традиция за сдружението, се проведе на ново място, край водите на река Ботуня в гр. Вършец. Усилията за провеждането на мероприятиято бяха големи, но усмивките и блясъка в очите на дечицата бяха най-голямата награда за нас. Съдействахме си успешно с Община Вършец за намирането на участници. В зеленото училище се включиха и 12 деца от община Луковит, доведени от нашите приятели от сдружението „Панега - Луковит“. Участваха общо около 60 деца.

Събрахме около 100 чувала с боклук, зарибихме реката с 4000 рибки, нашия хидробиолог Пенчо ги запозна с подводното царство от дънни безгръбначни; децата получиха ценен урок за рибите в България и риболова.

С помощта на професионален фотограф успяхме да заснемем уникален филм, който спокойно може да бъде нашата картичка пред света. А най-ценното беше, че филмът беше заснет доброволно, тъй като детето на фотографа стана част от зеленото училище и за него това беше безценно преживяване.

- Зелено училище река Росица „С река на сърце“, 2021г.

Най-мощното по рода си зелено училище за деца на река, организирано някога в България. Разнообразен вид дейности, изцяло свързани с опазването на реката и прородосъобразното мислене привлече около 40 деца и техните родители от региона на Велико Търново и край водите на река Росица. Риболов, определяне на водни безгръбначни и екологичното състояние на водата, разпознаване на риби, запознаване с проблемите с пластмасата, каяци ... имаше от всичко. Събитието беше организирано от двамата ни членове в село Никюп, спомогнаха и кметствата на населените места в района, като изказваме специални благодарности на кмета на с. Ново село, г-н Христо Христов, за съдействието при организиране на лагера и предоставянето

на личен инвентар (маси, столове, шатри) за провеждането на събитието. Мероприятието беше финансирано както от Сдружение Балканка, така и подпомогнато от Български фонд за жените.

- Акции по зарибяване на планинските реки и почистване на река Треклянска – 09.10.2021г. и 30.10.2021г.

Основен партньор за провеждането на акцията беше ЛИДЛ България, които отново ни потърсиха. Компанията вече 7 години подкрепя нашите дейности с проекта „Дай шанс на балканката“, който беше високо оценен на няколко пъти в международни конкурси.

Знаете, заради пандемичната обстановка, планираната от по-рано акция в района на град Априлци се провали. Обаче, бяхме помолени от ЛИДЛ да организираме, макар и не с търсената мащабност, акции. Ние прегърнахме идеята и набързо се организирахме за две акции.

В първата, на 09.10.2021г., членове на сдружението пуснаха 10000 малки пъстърви в приток на река Искър.

Втората акция беше планирана на една от приказните реки в Краището – река Треклянска. За благородната инициатива бяхме наградени с прекрасен златист и топъл ден, в който събралите се доброволци, пръснати в 20км участък по реката, събраха 2 камиона буклук от сравнително чистоизглеждащата река. Бяхме наградени с усмивки от местните, които не вярваха, че някой се е загрижил за техния пограничен район.

Е, с тази акция сложихме край на теренните масови дейности за 2021г. Чрез всички проведени акции се продължава с идеята на сдружението приоритетно да се въвличат местни хора, а не тайно, както беше предни години, защото опазването на реките и ползата от това трябва да е в съзнанието най-вече на местните и те самите да виждат смисъл в това.

Важно е да се отбележи, че се полагат приоритетно грижи за реки в специален режим "Хвани и пусни" за речната /балканска/ пъстърва. В това няма нищо случайно, тъй като сдружението е един от основните виновници за въвеждането на такъв режим в правния мир. Освен това, добро впечатление прави, че все повече хора по места, започват да се организират, за да пазят реките си. Сдружението продължи да подкрепя всички местни общности, като освен изготвянето на становища за включване на нови реки в специален режим за риболов, както и осигуряването на подкрепа от други риболовни клубове, сдружението съдейства и с изготвянето на информационни табели.

3. Природозащитни дейности

Знаете, през годините сдружението стана известно като най-големият застъпник за реките. Дейностите по тази точка е трудно да бъдат обхванати от един доклад. Подадени бяха множество сигнали до институциите във връзка с установени нарушения; проведени бяха институционални срещи; написаха се редица становища и доклади с разследвания по различни казуси в следните сфери:

- изградените мВЕЦ в България;
- замърсяване на реки;

- незаконно копане на баластра, представено като „чистене“ с цел осигуряване на проводимост; направи на „Рибарници“ и други „благородни“ инициативи;

- борба с разрастващата се минна дейност в страната и заплахите за отравяне на всякакви повърхностни и подземни водни тела;

- всякакви намерения за сеч на крайбрежна растителност.

Наистина, по тази точка са изписани стотици страници, като бих открил няколко важни събития:

- Кампания срещу мината край Крумовград;
- Кампания срещу бъдещите мини в площ „Млечино“ и площ „Розино“

В резултат на становищата и активното участие на сдружението, тези две мини бяха спрени на този етап, което е своеобразен успех за природата и хората в Източни Родопи.

- Кампания срещу копането на баластра по река Марица;
- Кампания срещу кариерата край село Мирянци;
- Кампании срещу стопанисването на държавни водоеми;
- Кампания срещу незаконни садкови инсталации, ощетяващи любителския риболов и с доста неясни цели – случаят с яз. Малко Шарково;
- Кампания срещу изградени мВЕЦ;

През 2021г. се случиха няколко значими събития в това направление. Едното от тях е приемането на новата Наредба за ползване на повърхностни води. Едно от малкото полезни действия на предходното правителство, но събитие, което имаше огромен отзвук. На практика, в момента на нито един ВЕЦ, с изключение на 2 построени в България, не може да му бъде удължено разрешителното за водоземане. Сдружението имаше активно участие в изготвянето на въпросната Наредба. Ето защо ревят на хидроенергийното лоби беше голям и добре обслужен от всички медии и знайни и незнайни експерти, като се стигна до там, че чрез назначения служебен министър Асен Личев, бяха внесени два проекта за изменение – един път на наредбата и втори път на закона за водите. Стигна се и до абсурда, самият министър да се мъчи да се ситуира по дело срещу собственото си министерство. Разбира се, ние не се дадохме и отстоявахме нашата позиция, като организирахме, заедно с другите сдружения протести на няколко места в страната. Разбира се, нашата голяма сила е писането на становища, базирайки се на натрупана експертиза и такива бяха подадени, като организирахме подкрепа за нашите становища и от много граждани и други организации. Разбира се, появиха се и „кафеви статии“ срещу нас, целящи да ни компрометират, но разрастването на нашите последователи е показателно, че хората виждат, кой на коя страна е, още повече, че не малка част от изпратените от нас сигнали са в отговор на сигнали, които сме получили от граждани в различни краища на страната.

Другото важно събитие е подаването на жалба до ВАП във връзка с разрешителните за строеж на мВЕЦ и това, че с изключение на 3 броя разрешителни, всички други са незаконни.

Интересното е, че ВАП ни отговори, че след преглед на изпратената документация и доклад на ДНСК по случая са образувани 155 преписки срещу 155 разрешителни за строеж.

Третото важно събитие, което трябва да отбележим е, че докато всички се упражняваха да говорят по темата с мВЕЦ, 3 съдебни решения постановиха нищожност на разрешителните за строеж на 3 ВЕЦ-а. А водохващанията на мВЕЦ Баба Цвета бяха съборени, не без наше съдействие.

Може би трябва да отбележим и че в резултат на наше разследване във връзка с ВЕЦ Буйновска и ВЕЦ Лесето и отказа на шефа на БДИБР да спре водовземането, беше образувано наказателно производство срещу директора и същият, който е допуснал в миналото и ВЕЦ-а на Кадиево, вече не е директор.

Още един казус получи своята развръзка. През 2020г. бяхме сигнализирали за новоизградено водовземно съоръжение в коритото на река Бяла край Калофер. В резултат на активното търсене на отговорност и многократно сезиране на институциите, през 2021г. се стигна до издаване на заповед за събарянето му от шефа на РДНСК – Пловдив. Тази заповед в момента се обжалва в съда от извършителя, но считаме, че при все, че всички институции се произнесоха за незаконността на съоръжението, вярваме, че справедливостта ще възтържествува накрая.

Трябва да подчертаем и събитието свързано с противопоставянето на унищожението на река Искър край Столица. За няколко дни започналото канализиране на реката беше спряно, като пострадаха около 100м от предвидения 10км участък. Тук голяма роля изигра и местната общност, които обаче получиха нашата пълна подкрепа с натрупания административен опит, контакти с медиите и други.

Двама наши представители бяха включени във Висшия консултативен съвет по води (за кратко ....), където се надяваме, нашите предложения да бъдат взети под внимание при изготвянето на новите ПУРН.

4. Съдебни дела

През 2021г. сдружението натрупа много опит в съдебните битки във всевъзможни казуси, като някои от делата продължават и до днес. В някои спечелихме, в други загубихме, в трети не ни беше признат правен интерес от обжалване. Във всички случаи обаче стигнахме до последна инстанция, следвайки принципът за търсене на справедливост и не се отказахме.

5. Протестни действия

През 2021г. сдружението беше главен организатор и съорганизатор на 3 големи и значими протеста и 1 мирно гражданско събиране:

- Пред сградата на НЕК, ВЕЦ Вьча 1 – заедно със сдружение „Олимпик 2002“
- На река Искър в село Герман
- Пред министерски съвет, град Луковит, град Велинград и ВЕЦ Кадиево срещу ЗИД на ЗВ

- Пред народното събрание – при встъпването в длъжност на новото правителство на Кирил Петков.

За протестите бяха изготвени редица рекламни материали, проведени бяха редица интервюта и репортажи по националните телевизии, както и срещи с институциите.

5. Изнасяне на презентации

- Презентация за Грийн пийс България на тема “Пазители на водата“ от Любо Костадинов, който разказа доста обстойно, като юрист, а и изхождайки от неговия опит, за проблемите и казусите, с които се сблъскваме.

6. Популяризиране на кампанията

Дейностите на Сдружението не останаха незабелязани, като специални репортажи за установените нарушения бяха излъчени по всички национални телевизии, БНР и др. Представители на сдружението съдействаха на редица други организации при популяризирането на дадени проблеми.

Направихме 2 филма с БНТ на тема копането на баластра по реките и в частност река Марица.

Потърсиха ни от Dam Removal Europe, които подготвят филм на тема въздействие от мВЕЦ по реките на Европа. Поискаха от нас заснемане кратък филм, кадри от който ще бъдат включени в големия проект. Действието беше осъществено през есента на ВЕЦ Панчарево.

Продължихме с мисията на сдружението за повишаване информираността на всички останали държавни органи с цел усъвършенстване на административния им капацитет за справяне с проблемите на околната среда и водите, рибарството и аквакултурите, риска от наводнения за населените места, пресушаването на питейни язовири и езера в национални паркове, изсичането на крайбрежна растителност, копането на речна баластра и пясък, строителството на магистрали и т.н., пресушаването и/или отравянето на реки и язовири, както и за избягване на нови наказателни процедури от ЕК, което вече е неизбежно.

Много усилия бяха хвърлени в направата на нов сайт, който предстои да бъде пуснат. Сдружението вече има и youtube канал, който тепърва предстои да се развива.

7. Донорски проекти

Написахме пилотен проект за развъждане и зарибяване с Македонска пъстърва на реки в Южна България, който търси финансиране.

През 2021г. Сдружението е получило дарения в размер на 2190лв, които са използвани изцяло в подкрепа на нашите дейности.

През 2022 Сдружението продължава да запазва идеалната си и доброволна форма на съществуване, което е и един от най-големите ни козове.

През 2021г. Сдружението се разрастна с 8 нови членове, повечето от които се ключиха активно в нашите дейности. Всички членове по списъка заплатиха членския си внос и са легитимирани пред органите на управление на сдружението.

06.02.2022г.,
София

Изготвил: инж. Иван Пандъков
/Председател на Сдружение Балканка/